

DE ¹¹
HYDROCELE
SPECIMEN INAUGURALE ⁷⁴

CUM
GRAVISSIMI MEDICORUM ORDINIS
CONSENSU

PRO LICENTIA
GRADUM DOCTORIS

RITE CONSEQUENDI
SOLEMNI ERUDITORUM EXAMINI
SUBJICIET

JOHANNES FRIDERICUS
BONHOEFFER
HALA - SUEVUS

DIE XV. MARTII MDCCLXXVII.

H. L. Q. C.

ARGENTORATI

Typis JOH. HEINRIC HEITZII, Universitatis Typogr.

HANDROCELLE

SECTIO IN AUGUSTALIA

GRAVISSIMI MEDICORUM ORDINIS

CONSENSU

PRO LICENTIA

GRATIA DOCTORIS

IN CONSPECTU

SOLENNI FRUITIOU DEXTERA

SUPPLICIT

IOHANNES FRUITIOU

ROMMELER

HALL-REXUS

BIEN MERTU V CORREXIT

1712

AGRETORE

THE JOHANNES FRUITIOU

INCLYTÆ AC LIBERÆ
S. R. I. REIPUBLICÆ
SUEVO * HALLENSIS

VIRIS

ILLUSTRIBUS, GENEROSIS, MAGNIFICIS
EXCELLENTISSIMIS, CONSULTISSIMIS
AMPLISSIMIS, GRAVISSIMIS

CONSULIBUS
QUINQUEVIRIS
CONSILIARIIS

RELIQUISQUE

COLLEGI SENATUS

MEMBRIS

PRUDENTISSIMIS

PATRIÆ PATRIBUS

OPTIMIS

FAUTORIBUS ATQUE MÆCENATIBUS

SUMMA, QUÆ PAR EST, PIETATE COLENDIS

HAS STUDIORUM PRIMITIAS

DEVOTA MENTE

D. D. D.

TANTORUM NOMINUM

devinctissimus

AUCTOR.

PROEMIIUM.

Nullam fere C. H. partem tam obscuris verbis a veteribus descriptam legimus, quam scrotum cum suis contentis. Quid ergo mirum, quum idem feramus iudicium de eis, quæ de chirurgicis morbis, qui in illo loco occurrunt, tradiderunt *a*). Si quid in hac chirurgiæ parte profecerunt medentes, id debemus recentiorum anatomicorum industriae, qui novis, prosperisque conatibus contenta scroti his temporibus serio rimati sunt. Laudabilent me suscepturum operam putavi, si in specimine academico intricatum hydroceles morbum pertractandum mihi sumerem. Itaque collegi, disposui in ordinem, quæ veterum, quæ de ea recentiorum scripta nobis exhibent, addidi, quæ audire, inque ægrotis observare licuit. Ansam mihi suppeditavit Cl. LOBSTEINI, Præceptoris summe venerandi frater, chi-

A 3

a) P. POTT *Abh. über verschiedene Gegenstände der Wundarzney aus dem Engl. 2. Band, Dresden 1774. p. 210.*

rurgus dextrerrimus, ut illo morbo ægros, quos secuit, quotidie videre, quod gratissima mente mihi semper manebit, repostum, statumque vulnerum examinare possem. Sic tironis opusculo conciliabitur pretium, quum id non nuda verba continet, sed re ipsa suffulta, quod B. L. benignissime excipiat rogo.

§. I.

Hydroceles (*ὑδροκήλη*) a) nomine a Græcis insignitur morbus, qui Latinis hernia aquosa, germanis *Wasserbruch* vocatur. Græcos sequuntur Angli, latinam vero æque ac græcam denominationem receperunt Galli. Ex hisce patet, quod verbis quidem convenient, circa res ipsas magnum vero dissensum interdum observas. Diversissimo quippe sensu nostri morbi nomen venit autoribus: aut omnem omni in C. H. parte aquosam collectionem, quæ tumorem efficit sensibilem, sub eo intellexerunt b); aut illum considerarunt, ut colluviem serosam in pudendis utriusque sexus c); aut in scroto solummodo illius sedem statuerunt d); aut nobiscum hac compre-

- a) Etymologiam reperies in §. III. Diff. PLATN. resp. BOEHMERO de *Hydrocele*, quæ extat in Opusc. Præf. Tom. I.
 b) *Traité des Hernies*, Tom. I. à Paris 1749. p. 281. l'Hydrocele est une grosseur causée par une certaine quantité d'eau amassée dans une partie.
 c) MAURICEAU *Traité des maladies des femmes grosses*, Liv. I. Ch. 24. *Traité des hernies*, l. c.
 d) GUIDO DE CAULIACO in *Magna Chirurgia*, Lugd. 1585. Tr. II. Doctr. II. Cap. 7. PIERRE FRANCO *Traité des Hernies*, à Lyon 1561. Ch. 21. Huc quoque pertinent illi, qui collectionem aquæ in sacco olim veram herniam includente, ad Hydrocelem referunt. vid. MONROO *Essais sur l'Hydropisie*, à Paris 1760. p. 205.

hendunt voce, qui ex humore intra tunicas testiculi & funiculi collecto oritur e). Excipias ultimam, & nimis vagas reperies, quas modo recensui definitiones. Si ALBUCASIN f) & HEISTERUM g) evoluis, altero in extremo peccant, qui solam speciem describunt, dum de genere loquuntur. Hæc in tunica vaginali propria testis cum vulgo observatur, fere sola, neglectis reliquis, omnes in chirurgicis claros autores occupavit. Plurimi ne alias nominant species, paucissimi hanc vel illam explicant. Igitur eas, quæ hucusque innotuere recensendi, & determinandi operæ pretium esse arbitror.

S. II.

Genericarum divisionum sequentes notari merentur. Distinguunt hydrocelem in simplicem, & duplicem, in parvam, magnam, & maximam a), in molliorem, & duriorum b), in recentem, & inveteratam. — Quid his intelligant e nudis patebit verbis. — Alia vero est majoris momenti distinctio in simplicem, & compositam; simplex alias dicitur illa, quæ uno tantum in latere adest c), hic vero talis, quæ nullo alio jungitur morbo, cum e contrario composita cum hernia vera, vel spuria combinata reperitur. — Comprehendit sub se species notatu.

e) PLATN. Diff. cit. §. 1.

f) ALBUCASIN in *Methodo medendi*, Bas. 1541. L. II. Cap. 62.

g) HEISTER resp. BUTZER de *Hydroc.* Helmst. 1743. quæ extat in Tom. III. Coll. Disp. Chirurg. Ill. HALLERI: Hydrocele, inquit, mihi definitur, quod sit species herniæ seu tumoris scroti, ubi in tunica ejus vaginali dicta, magna imo quandoque maxima feri copia præter naturam colligitur.

a) HEISTER magnitudinem distinguit ovi, pugni & capitis; in Chir. Cap. de *Hydr.*

b) Mollior erit, si membranæ non ita crassæ, si aquis non ita distendantur; mollior quoque erit, quæ in pluribus hæret cellis.

c) Nunquam duplicem se observasse HEISTER refert in Diff. cit.

dignissimas — Hydroenterocele, Hydrosarcocele, & si auctoribus fides est, Hydrophyfocele *d*) huc pertinent.

Ut hydropem scroti distinguerent, in externam & internam dividunt; sic etiam MONROO veram & spuriam habet, quid sub ea intelligat, sequentia ejus docent verba: *Hydrocele batard est une tumeur formée par l'urine, qui s'échappe à travers la substance de l'urètre, & qui s'épanche dans le tissu cellulaire des bourses e*).

Galli propriis distinguunt terminis, *par infiltration, par épanchement*, aut enim in pluribus hæret cellulis, aut unicam cavitatem aqua distendit, tertium addidit *par dilatation* Autor ANONYMUS *f*), vasorum scilicet lymphaticorum dilatationem cystas efformare credit *g*).

Recentiorum debemus inventis congenitæ cognitionem, quæ acquisitæ opponitur *h*).

S. III.

Tunicas, quæ testiculum, funiculumque ambiunt, tres esse, accurata partium perscrutatio docet. Vagina communis duas proprias involuit, quarum una a teste, altera a funiculo denominatur *a*). In omnibus aquam colligi ratio & experientia probant; communis enim stipata ex texto celluloso membrana est, quæ propriam funiculi telæ cellulosæ possidentem qualitates includit; illa autem, quæ testis propria dicitur, cavum efformat, quod semper liquore

d) Vid. MONROO l. c. pag. 5.

e) ib. pag. 148.

f) *Traité des Hernies*, p. 281.

g) Hanc hypothefin refutat MONROO l. c. p. 35. & 180. in nota.

h) Alia est connata, qualem in tunica vag. funiculi recenset DE LATRE in *Journ. de med.* par M. A. ROUX, Janv. 1770. T. 32. p. 351.

a) Vid. HALLERI *Elem. maj. phys.* T. VIII. p. 420. sqq. & CL. NEUBAUERI *Diff. de Tunicis vaginalibus testis & funiculi sperm.* Giesse, 1767.

liquore exhalante irroratur. Est vero hæc processus peritonæi membranacel productio, quem natura in foetu, casus vel morbus in adulto apertum offerunt. A vulgatissima Hydrocele scilicet tunicæ vaginalis propriæ testiculi ordior; omnium fere chirurgorum scripta de illa loquuntur, in quibus partim obscura traduntur in sequentibus illustranda, partim erronea recensentur suis in locis corrigenda. Sententiam, quæ testem mediis in aquis hærare docet *b)*, jam refutavit ÆGINETA *c)*. BERTRANDI illud quoque in ea, quæ recens increvit, perpetuum esse, nobis persuadere contendit *d)*. Secunda nostri morbi species in funiculi tunica vaginali propria habitat, quæ tamen raro occurrit; diversos agnoscit gradus, annulo ut plurimum terminatur, quandoque vero hunc transgredi terminum experientia discimus *e)*. Si majus acquirit volumen, cellulæ rumpuntur, & aqua in illas tunicæ vaginalis communis, cum quibus alit commercium, intrabit, & singularem, si tibi volupe erit distinguere, hydroceles speciem formabit. Alia adhuc iisdem in locis sedet, quæ tunc adest, si in una tantum cella, commercium cum reliquis interrupto, liquor colligitur, latera expanduntur, & sacco referunt, titulo cysticæ *f)* hanc distinguamus *g)* a quinta, quæ in processu perito-

B

- b)* ALBUC. L. II. Cap. 62. POTT *vom Wasserbruch*, utor versione germ. quam edidit Cl. TODE, Coppenhag. 1770. p. 95.
c) Lib. VI. Cap. 62.
d) *Mem. de Chir.* T. III. p. 99.
e) POTT l. c. p. 56.
f) ALBUCASIS Lib. II. Cap. 62. ÆGINETA Lib. VI. Cap. 62. POTT l. c. p. 51. n. 2.
g) Hanc cysticam cum sequente eandem esse plura suadent; characteres vix differunt, nisi ratione figuræ, quæ tamen a majori, minorive distensione dependere potest. Existere posse tales tumores negare non audeo, nullas tamen reperi observationes, quæ non aequè de priori varietate hydroceles in processu illo sedentis intel-

naï membranaceo locum habet, & sæpius occurrere solet. Variâ hic notamus discrimina: aut in extremitatibus concretus est canalis, & spatium intermedium aquam continet; aut superius cum cavo abdominis, vel inferius cum tunicâ vaginalis propriâ testiculi communicat; aut cum utraque cavitate simul, & tunc hydrocelen congenitam adesse dicimus *b*). De dubia, quam intra testiculi albagineam observasse volunt *i*), hic non liquor, quum illam ad hydrofarcocelen refero. Animadversione dignus etiam ille tumor aquosus est, quem hac hyeme inter epididymidis corpus & testem observare licuit. In propria cystide aqua fuit contenta, quæ ab impedita resorptione & ascensu liquoris aquei in cellulas depositi ortum traxisse videtur, quum varicocelen subiectum haberet.

§. IV.

Nunc ordo postulat, ut altius signa rimemur, quibusse noster morbus dignoscendum præbet, ne, dum aquam extrahendam credimus, intestina prolapsa, aut testem lædamus volumine auctum. Oscheo- & Sarcocelen facile cum illa specie, quam §. antecedente primo loco

ligi possint. Probabilem reddunt rem verba CI. POTT, qui hanc cysticam frequenter observari in infantibus refert: *Es ist ein Zufall, der keineswegs selten vorkömmt, besonders bey Kindern; l. c. p. 73.*

h) Vid. Diff. de *Hernia congen.* obs. ult. Sequentes observationes se observasse in collegio chirurgico monuit aliquoties CL. LOBSTEIN, in medio canalis hæsisse aquam tumoremque fecisse, per medicamenta externa rursus dissipatum, inque ejus superiore parte annulo proxima & in cadavere vidit, ita ut tumor pressionis ope annulum intraverit extusque disparuerit, quod dein etiam in agro ipsi videre contigit. In cadavere re penitus examinata exacte reperit ampullam aqua repletam ex canalis parte aperta relicti ortum traxisse.

i) MORGAGNI de *Caus. & sed. morb.* Epist. XLIII. art. 31. & 32. VOGEL *Anat. chir. und med. Beob.* Rostock 1759. p. 41. not. p-

posuimus, confundet rerum ignarus a); majorem enim requirunt attentionem, quam Hydrops scroti visu jam distinguendus. Signa, quæ Herniam veram scrotalem ab Hydrocele tunicæ vaginalis propriæ testiculi discernunt, huc fere redeunt. Tumor, qui hanc efficit, ovalem habet figuram b); quandoque magis minusve ad rotunditatem accedentem c). Gaudet ut plurimum peluciditate d), si tangitur nonnunquam fluctuationem percipit medicus e); digitis se offert, ut vesica aqua repleta f), varia corporis positione eandem conservat figuram g), nullis doloribus vexat ægrum, aut leves, si adfunt, tractum funiculi sequuntur, & suspensorii ope statim tolluntur h). Ab alvo constricto vel laxo non afficitur, æqualem repræsentat superficiem, testiculum abscondit, funiculum relinquit liberum, locum non mutat,

B 2

- a) Cl. KALTSCHMIED in Progr. de *Necessitate extirpandi hernias spurias*, Jenæ 1749. de hac difficultate dicit: Tantam ejusmodi herniæ spurix majores quandoque monstrant duritiem, ut sagacissimo quoque practico difficile sit cognitu, an a contentis aquis, an a latente aère vel scirrho aut carne luxuriante tenso integumentorum & tumor proveniat.
- b) PAULUS ÆGINETA *Operum* edit. Argent. 1542. L. VI. Cap. 62. rotundum paululum, & ovi modo longiusculum describit; PETR. FRANCO Ch. 21.
- c) *Traité des Hernies*, T. I. p. 288. — celles dans lesquelles le testicule est contenu sont exactement rondes.
- d) Tunicas nimis crassas, colorem liquoris alteratum exceptionem facere, ÆGINETA jam monet l. c.
- e) Nisi exactissime repleatur.
- f) Vid. HEISTERI *Diff.* §. 23.
- g) Quod sit tumor firmus ac stabilis &c. ÆGINETÆ Lib. VI. Cap. 62. FRANCO Ch. 21.
- h) Hoc fieri potest, quando tumor prægrandis funiculum tendit, sed quando sacci latera nimis expanduntur, dolores quoque surgunt sola operatione tollendi, observavi hunc ultimum casum in subiecto, quod Hydrocele duplici vexabatur.

ut is in loco, quo incepit, per periodos augeatur & crescat. — Contraria in oscheocele, quæ ab annulo in scrotum descendens cylindri formam refert, nunquam pellucida est, tactu durior *i*) in abdomen intrat vel sponte, vel levi pressione, tunc murmura audiuntur, dolores colici non raro adsunt cum alvo constricto. Major si in sacco continetur intestinorum portio, ob illa varie contorta, inæqualitas observatur, testiculus optime *k*), funiculus nullo modo distinguitur, uno quasi momento oritur, initio inguen occupat, post descendit in scrotum. Hosce si comparas characteres, nunquam errabis in determinando tumore.

§. V.

Sarcocelen illum morbum testis esse cum hydrocele facile confundendum, haud pauci sunt, qui affirmant *a*). Non laudandi mihi videntur illi, qui observationibus utuntur, his in distinguendis morbis, quæ nullam plane fidem merentur. Referunt enim, si in utroque latere scroti morbus est, aut in dextro tantum, tunc sarcocelen, si autem in sinistro est, tunc hydrocelen esse concludendum *b*). Meliora signa distinctionis ex ipso tumore tactu desumenda esse arbitror, ut tumore inæqualitas,

i) Durissimæ quandoque hydrocelen includentes membranæ fiunt, imo cartilagineæ, quales GOOCH reperit. vid. *Mem. de Chirurg.* T. V. p. 685.

k) Nisi sit congenita, de cujus distinctione inferius.

a) HEIST. *Diff.* §. 26. verum longe difficiliter hydrocele a sarcocele distinguitur, ut haud raro & Medici & Chirurgi satis prudentes atque experti hac in re decepti fuerint.

b) in *Diff.* cit. §. 26. Denique adhuc notari velim, quod sarcocele sæpe sit in utroque scroti latere, hydrocele vero plerumque tantum in unico latere. & §. 29. Neque ullum adhuc novi exemplum, ubi hydrocele in utroque latere, id quod in sarcocele Dn. Praeses sæpe vidit, simul sit observata. ALBUCASIS & ÆGINETA vero jam de duplici loquuntur.

funiculus inflatus, tumens, & dolens, summus etiam levissimæ pressiois sensus, & in tactu durities sarcocele-
len declarent.

Non quidem negandum, quod quædam eorum etiam ad hydrocelem referenda sint, præsertim si duritiem spectes, uti etiam hoc ab aliis observatum fuerit c); ergo non uni soli inhærendum esse puto, sed omnia signa simul, quæ proposui, sedulo perpendenda sunt, & combinanda, ut morbus rite determinetur.

§. VI.

Quæ nostram speciem a scroti hydrope signa discernunt, ea sunt manifestissima. Status corporis universus & morbi, quibus is jungitur, jam sufficerent, hunc symptomatîcum ab illo locali distinguere a). Effunditur aqua in omnem scroti cellulofam b), quæ, majori in gradu, penem quoque turgentem fistit c), rugæ alias lat profundæ evanescunt, in scroto nitet cutis d), digiti

c) Diff. cit. §. 26. POTT I. c. p. 93. *Manchmal ist sie hart (de Hydroceles tumore loquitur) und gibt dem Druck fast gar nicht nach, ja so wenig, daß man sie in einigen wenigen Fällen für einen verharteten Hoden angesehen hat.* Nec fluctuatio ut infal-
lax considerari debet signum, illa enim observatur in testiculis aqua repletis, quales in Tab. Progr. KALTSCHM. cit. annexis depictos videmus.

a) *L'hydropisie du scrotum par infiltration est souvent une suite de l'hydropisie ascite, ou de l'anasarque, ou même de l'œdème des jambes & des cuisses.* MONROO *Essais sur l'hydropisie*, p. 146. in nota.

b) Excipias casum rarissimum, quem POTT recenset I. c. obs. VII. *Es war (was ich noch niemals gesehen hatte) eine Wassersucht dieser Membrane (der Dartos) blos an der einen Seite &c.*

c) MONROO I. c. p. 143. in nota: *Dans cette espece d'hydropisie la verge est non seulement enflée, mais encore elle est assez ordinairement allongée & tortillée d'une maniere extraordinaire.*

d) HEISTER in Diff. §. 29. *frigidam quasi esse cutem, dicit.* POTT I. c. p. 38.

& impressi vestigium per aliquod temporis spatium subsistit, testiculi disparent, cum majori minorive funiculi parte. Species vero, de quo nobis hic sermo est, in uno tantum scroti latere observatur, nisi sit rarior casus *e*), membrum tunc minus redditur & se retrahit *f*), rugosa permanet cutis, nec ejus color mutatur, resilit statim pressus tumor, si non insigniter durus, testiculi disparent, non ita funiculus. Tantum de prima hydroceles specie, nunc eadem ratione reliquas examinare animus est, licet multa jam retulerim, quæ illas simul respiciunt.

§. VII.

Sequitur nunc hydrocele, quæ tunicam vaginalem funiculi propriam occupat. A priori specie facile distinguitur, cum loco differat *a*), sed non ita a bubonocoele, præcipue si anulum intrat, ut supra monuimus *b*). Difficillime signa traduntur, cum tactus, non ex descriptione, sed experientia addiscendus primarium exhibet; interest tamen sequentia considerare: figura hujus herniæ spuria omnino variat, prouti magis minusve descendit, aut annulo appropinquat; ut plurimum pyramidalis observatur *c*), sed ne quis putet herniam semper adesse, si tumorem anulum intrare videt, non inconsultum duxi hic annotare, nostram quoque speciem levi pressione

- e*) Ubi scilicet duplex adest, qualem quoque vidi.
- f*) conf. HEISTER l. c.
- a*) Prior species testem, hæc funiculum circumdat.
- b*) §. III.
- c*) vid. POTT l. c. p. 55. Bis etiam eandem vidisse se in collegio retulit Præceptor venerandus; lata gaudebat basi in ima parte sensim ultra medium funiculi ascendit acuminata quasi reddita. Varicocele primo aspectu mentita fuit; ast sine aperto aqua cellulas replevit, & tumoris illius causa fuit.

intra abdomen quasi abscondi *d*), quod phœnomenon fere nulla indiget explicatione; provenire enim hanc tunicam a peritonæi cellulosa æque certum est, ac omnem telam ubique communicare scimus; — non ita facile tamen reprimitur erecto corpore, nec reditus fluidi impeditur, uti intestina in abdomen recondita annulo compresso retinentur. Cæterum tumor hic digiti impressionem per aliquod temporis spatium conservat, nullis æger vexatur doloribus, nisi leviores quandoque in lumborum regione adsint, quos a funiculi pressione derivamus. Tument quandoque vasa testiculum adeuntia, inæquali vero semper gaudent figura, renitentur digito prementi, nec indolens est tumor, quem efficiunt.

§. VIII.

Cum dicta sequentem quandoque speciem conjunctam esse supra retuli, quæ in tunica communi locum habet. Ex cellulis funiculi propriæ ruptis & maxime aqua distentis hanc recte derivas, veritatique mihi proximum esse videtur, priorem in hisce cellulis natales semper ducere, alteramque temporis fucceflu formare. Hæc etiam suadet accuratius harum tunicarum examen, quum tenuis admodum illarum cellularum compages sit, intra tunicam communem firmiorem inclusa. Characteres ab illis in præcedenti §. allegatis vix differunt, nisi quod latiore habeat basin, & superiorem testis partem cum epididymide involuat; ultra vero aquam intrare cellulæ tunicæ vaginalis propriæ testiculi firmiter adhærentes non sinunt *a*); sic & hæc a vera distinguitur hernia, ubi tota

d) POTT l. c. pag. 55. *Durch gelinden und anhaltenden Druck scheint sie allmählig nachzugeben oder hinauf zu gehen, fällt aber augenblicklich wieder herunter, wann der Druck aufhört, und zwar eben so frey in einer liegenden als in aufgerichteter Leibesstellung*

a) NEUBAUER Diss. c. §. X, *Nec aer ibi nisi valentiori flatu penetrat.*

testis massa extra faccum reperitur; varia, quæ § IV. recensui signa, spuriam a vera distinguendi, huc quoque spectant.

Sedet in dictis tunicis & quarta species; faccus singularis ratione alibi examinanda formatus liquoris receptaculum sistit, & hydrocelen cysticatum producit *b*). Nec veteres hanc ignorarunt, ALBUCASIS optime illam distinguit, refert enim: Et quandoque est in panniculo proprio, quem sibi preparavit natura in parte ovi, ita ut videatur ovum aliud *c*). ÆGINETA vero: Subinde peculiari tunica comprehenditur humor, vocantque hoc malum chirurgici in superadnata ortum — & alio loco — at si humor in membrana superadnata coierit propter contractionem ex omni parte, & rotunditatem, tumor alterius testiculi imaginem exhibet *d*). Figuram oblongam illi tribuit Cl. POTT *e*), quæ tamen magis sequentem determinat speciem in processu peritonæi membranaceo habitantem. In tumore ut plurimum tenso nulla sentitur fluctuatio. Renititur is ita, ut sonum fere edat, si digito pulsatur, sine ullo dolore est, nisi in majus volumen auctus vicina premat, mox altiorem occupat locum, ut ejus pars intret annulum *f*) mox testiculo adjacet, & tunc tertium quasi constituit.

§. IX.

Ultima denique species processum peritonæi membranaceum replet, qui extremitatibus coalitis tumorem sistit

b) POTT l. c. p. 72. *Wann eine den Namen einer Cystischen verdient, so ist es diese.*

c) Lib. II. Cap. 62.

d) Lib. VI. Cap. 62.

e) l. c. p. 74.

f) Cel. BERTRANDI talem refert observationem in *Mem. de Chir.* Tom. III. p. 93.

sistit oblongum, renitentem, doloris expertem, nulla corporis positione variantem, nec cum abdomine communicantem; facili negotio a Bubonocele distinguitur, præcipue si aliquod inter hanc cavitatem aqua repletam, interque anulum relinquitur spatium, si vero totus repletur canalis, & in peritonæi sacco continuat, jam difficilius erit examen, quum levi pressione evanescere vides tumorem, sicque herniam veram mentiri, licet ille multo citius redeat, nec murmura audiantur, quæ observare solent, dum intestina reponunt — tactus experti omnem movebit lapidem — figura eadem erit, ac in antecedenti, quæ vero in pyriformem abit in tertio casu a), ubi cum tunica vaginali propria testiculi unum idemque efformat cavum, & ut termino utar, hydrocelem congenitam sistit. Quæ circa primam allegavi speciem, huc trahas, qui enim simplicem rite distinguere norit, de composito morbo non amplius dubitabit. Refluit aqua in abdomen presso tumore, aut adæquata partium positione, nisi annulus nimis strictus id impediat, via licet aperta; canalem hunc antea concretum aquam, cuius copia in tunica vaginali testis propria indies augetur, iterum aperiri posse, probabiles reddunt observationes b), quæ minorem ejus portionem apertam allegant c).

Qua tandem ratione hydrocele intra testis albugineam dignoscitur? Incerta videntur omnia, quæ de testiculo alias sano, aquam continente referuntur, qualis ergo diagnosi, quum experientia destituamur.

C

- a) Conica describitur in Diff. cit. de *Hernia congenita*, qualis omnino erit, si minor aquæ quantitas in cadavere tunicas non ex omni parte distendit Obs. IV. p. 9.
- b) Hanc haulimus sententiam ex Diff. cit. verbis, quæ p. 26. leguntur: Hic autem &c. MORGAGNI de *Caus. & sed. Morb.* Ep. 43. art. 22.
- c) Vidi quoque canalis hujus partem in cadavere apertam, licet minor aderat aquæ portio. Frustra tentavi reliquam flatu distendere.

§. X. *Ad causas hydrocelen producentes dum nunc accedo, quædam de generalioribus afferre animus est, quæ speciatim ad hanc, vel illam disponunt, paucis subjuncturus. De proxima omnes conveniunt, quod illa in collectione aquosi liquoris existat, sed de remotis non ita consentiunt. Quicquid secretionem aquosam augere, resorptionem vero fluidi hujus impedire potest, necessario morbum nostrum in diversis suis locis producit. Abundantia feri, vel lymphæ, vasa nimis repleta, stimulus localis auctus, partium collisio, percussio a), pressio, ut frequentissimæ causæ considerantur b); reliquas vero, quas proposuerunt rationes, nondum confirmavit experientia. Guido hepatis & lienis vitia c), DODONÆUS renem sinistrum male affectum accusant d), mutari sanguinem propter imbecillitatem particularum, in aquosam ferosam, & inutilem substantiam putavit ÆGINETA e). Errores in victu f) & præcipue nimiam potationem huc refert AETIUS, rupturam vasorum lymphaticorum in causarum ordinem ponunt plurimi g); hydatides denique testiculum, æque ac funiculum occupantes, aut ipsas aut earum reliquias h) se vidisse affirmant recentiores, de qua sententia luculentius disserere necesse erit,*

a) AETIUS cum FABR. AB AQUAP. L. I. Cap. 27.

b) HEIST Diff. cit. §. 19.

c) Tr. II. Dec. II. Cap. 7.

d) vid HILD. Cent. IV. Obs. 66. P. Franco Ch 21.

e) Lib. VI Cap. 62.

f) HOFFMANNUS in vol. Diff. phys. med. Lugd. Bat. 1713. Gallos inquit infestant febres atque lumbrici, hydrocele & farcocele, quos tumores ab immodico nucum, castanearumque usu provenire arbitror.

g) AETIUS, ETTMÜLLER in *praxi* Part. II. p. 415. HEISTER l. c. §. 20. PLATNER in *chir.* § 854. ELSE on the *Hydroc.* p. 2.

h) ELSE earum reliquias vidisse credit in infantibus ac adultis.

ne autoritate in errorem ducamur, & morbo tribuamus; quæ sanissimo in statu reperiuntur; de Morgagniana hypothesi hæc intelligi volo. Statuit nempe Celeb. Vir plurimas hernias aquosas dissilientibus hydatidibus oriri. Imo cum meas, inquit, omnes attentius recolo observationes, nullam invenio, quæ non indicet, eas, quas ego intra vaginalem tunicam examinavi, hydroceles a disruptis illic hydatidibus originem habuisse *i*). Veras quandoque adesse hydatides negare nunquam auderem, cum non video, quare non æque bene hic, ac in aliis corporis partibus existere possint, sed corpora, quæ ut earum reliquias considerat, nequaquam talia esse probare nitor. Videamus quam exhibet descriptionem: — parvula quædam quasi vesicula crassis, ut si contracti in se fuissent, parietibus effesta, proptereaque jam prope modum solida, carneique coloris; ea per pedunculum ab albuginea tunica pendeat, qua hæc prope majorem epididymidis globum ventrem testiculi convestit *l*); alia in Epistola, animadverti, inquit, parvam quandam simbriam ex albuginea pendentem, qua propius majorem illius globum testiculum convestiebat, quam simbriam pro disruptæ hydatidis reliquiis accipiendam esse censui *m*) — credit, quod tale corpusculum solidum nunc, ac carneum, magnæ hydatidis posse esse vestigium — & quæ diu aquam dedisset, tamen denique a longo tempore in eam se contraxisset exiguitatem *n*) — Unicum adhuc illi erat dubium, vidit enim idem in sanissimis quibusdam testibus, ubi ne aquæ guttulam continebat tunica vagi-

C 2

- i*) J. B. MORGAGNI de *sedibus & causis morborum*, Venetiis 1761.
L. III. Ep. 43. art. 16.
l) Epist. XXI. art. 19.
m) Epist. XLIII. art. 17.
n) eadem Epist. art. 23.

nalis, quomodo hoc explicuerit, dicam; putavit nempe hoc dependere a resorptionis negotio, quod in variis variis habet gradum, a vetustate talium vesicularum disrutarum, aque illarum magnitudine & pluritate o). Quid his opponendum credidi, paucis habeto. Monita optimi in anatomicis præceptoris circa hanc albugineæ appendiculam, quod præter ejus existentiam in omnibus fere continuo observatam, nihil certi sit cognitum, me attentum fecerunt, ut quoque in hac materie tractanda occupatus, hanc appendiculam scrutarer; secui hunc in finem repetitis vicibus partes, quibus adhærere solet, & ne unicum vidi testiculum, qui non uno saltem, raro plures aderant, tali gauderet corpusculo, quale nobis descripsit Cl. MORGAGNI, eidem illud insidebat loco, ejusdem erat coloris, pedunculo non semper suspendebantur, nec substantiæ testis infigebantur ejus radices, sed albugineam solam intrabant.

§. XI.

Ad causas, quæ præcipue hydrocelen tunicæ vaginalis propriæ testiculi generant, hydatides referunt, de quibus antecedenti paragrapho dicta sufficiant. Rupturam vasorum lymphaticorum hanc produci posse speciem negavit POTT, alias vero inde oriri posse lubenter concedit a). Virus venereum, quod his in partibus antea sæviit, in sui memoriam hanc relinquere refert ASTRUC b). An compressiones testiculi fortiores in subjectis strictioris habitus sarcocelen; laxioris vero hydrocelen efficiant? Hydrocele tunicæ vaginalis communis, & propriæ funiculi vexantur infantes, quibus testes difficiliter descen-

a) l. c. p. 143.

b) de *Morbis venereis* T. I. p. 298. huic sententiæ addictum reperio aut. *Diss. de Hern. cong.* §. 13. POTT l. c. obs. 2.

dunt c); eadem ratione agunt vestes, fasciæ, pilæ nimis adstrictæ, dum circulum sanguinis impediunt; nec herniæ veræ ob spermaticorum vasorum pressionem omni culpa carent d). Quæ cysticatae originem spectant, quomodo præcipue cystitis illa formetur, illi non immoror explanationi, quum Cl. MONROO hypotheses late exposuit, quas varii excogitarunt e). Congenita plura communia habet cum vera ejusdem epitheti hernia; per apertum foetus processum peritonæi membranaceum in tunicam testis vaginalem propriam descendet liquor, qui abdominis viscera irrorandi ergo secernitur, nunc in majori copia collectus, aut aqua in eadem vaginali tunica dum quotidie augetur canalem dilatabit concretum f), aut casu adhuc apertum intrabit. Illam testiculo, & epididymidi propriam a varicocele originem traxisse veritati consentaneum & vasa spermatica turgentia rem probabilem reddunt.

§. XII.

Prognosis, cujus tractationem nunc suscipio, non multum variat ratione specierum. Univerfus corporis habitus, causa unde originem traxerit, juncta sæpius mala magis considerari debent, quam morbus ipse, qui non facile mortem infert a), sed quotidie in majus volumen auctus varii generis producit molestias, urinæ excretionem reddit difficiliorem, sobolis impedit procreationem, dolores facit leviores, quum in incedendo incommodum creat, & ni tunc tollatur, ob perpetuam

C 3

c) *Mém. de Chir.* T. III. p. 91.

d) *PLATNER in Chir.* §. 864.

e) *Essai sur l'Hydropisie* §. 16. & 97. not. n).

f) vid. *Diff. cit. de Hern. cong.* §. 13.

a) Hoc valetudinis genus fere sine periculo est: dicit *PLATNER in Chir.* §. 865.

frictionem inflammatur scrotum, cujus sequelæ omnino timendæ sunt. Si aqua evacuatur & iterum redit, pejor fit morbus teste SEVERINO *b*). Si per longius temporis spatium intra tunicam vaginalem testis propriam moratur, gravius ut innuunt, malum, herniam nempe carnosam producit, aut testiculus mole fit minor, ut nullius amplius fere usus esse possit. Varicocele exinde surgere valet, ut temporis successu cum duplici morbo militandum. Cysticata si sacco hernioso incumbit, an intestina premendo nocebit? Congenita herniis veris viam parat, ut leviori quoque nixu descendant abdominis contenta, cavumque, quod aquam continebat, repleant.

§. XIII.

Aggredior nunc curandi viam, quæ vel medicamentis, vel manu & instrumentis absolvitur. Interna æque ac externa venditant remedia, quorum integrum exhibet catalogum Cl. HEISTER *a*); priorem classem constituunt laxantia & diuretica *b*), posteriorem vero adstringentia cum discutientibus *c*). Indeterminata hydroceles denominatio in causa fuit, ut talia, quæ omnino in scroti hydrope cum optimo adhibentur effectu *d*), indifferenter ad omnes, quotquot occurebant herniæ aquosæ, laudarint. In recenti malo, ubi tunicæ adhuc tenues minorem aquæ portionem includunt, topica sæpius

- b*) M. A. SEVERINI de *efficaci Medicina* L. III. Francof. ad Moen. 1646. *Pyrotechn. chir.* L. II. P. I. C. 76.
- a*) in *Dist.* §. 34. adde, quæ SALICETTUS habet in *Chir.* Cap. LI.
- b*) FABR. AB AQUAPENDENTE l. c. -- præcipue Salsaparillæ decoctum suadet.
- c*) Hæc quoque adhibentur operatione antea instituta, ut post monebo. Externe præcipue applicantur aqua calcis cum sale ammon. maritota, aqua vegeto mineralis; emplastra saturnina (quæ jam Salicettus suadet Cap. 51.) Spir. saponacei, lixivium alkalina.
- d*) HEISTER l. c.

omnem absolvere curam, in congenita infantum præcipue observavi; in inveterata & præsertim cysticata nihil quidquam de illis sperandum erit *e*). Quid autem vetat medicamentis uti, antequam ad operationem progrediamur, cujus diversas explicare rationes vastum nunc offert campum.

§. XIV.

Dum varias, quas proposuerunt, emendaruntque methodos proponendi animus est, in limine monere necesse erit, communissimam hydroceles speciem vix omnia spectare, quæ in hunc finem scripta leguntur; plurima tamen in reliquarum cura locum habere, rerum gnarus perspiciet.

In palliativam & radicalem distinctio minus accurata videtur. Casu, variis circumstantiis aqua non redit, licet priorem instituerimus, & non raro iterum colligitur, licet methodus posteriori classi annumerata adhibita fuerit, ut postea evincam. Indicatio duplex *a*) huic divisioni ansam præbuit; alteri solummodo respondet palliativa, utrique vero satisfacere debet radicalis cura.

Quomodo igitur evacuant aquam? Perforatur cavitatis triplici ratione, ut liquor effluat; phlebotomo, scalpello, & acu triquetra. Si autem per illam viam (medicamenta scilicet externa) non consumitur aqua, perfora burfam testiculorum cum flebotomo, & extrahe aquam — sunt SALICETTI præcepta *b*). SEVERINUS phlebotomum firmiorem suadet, nisi laxitas scroti scalpellum

e) In hydrocele confirmata nihil præstabunt topica dicit ETTMÜLLER vid. BONETI *Polyalth.* T. II. Genev. 1691. L. IV. C. 71.

a) Ut eliminetur fluidum, 2) ut ejus regeneratio impediatur.

b) *Chir.* Cap. 51, Guido quoque phlebotomum adhibuit. Tr. II. D. II. Cap. 7.

desideret *c*). Cutis crassa, membranæ occallescentes rejiciunt talem incisionem; reliqua incommoda, quorum plurima cum sequentibus communia habet, recensendi non operæ pretium erit, cum non amplius in usum trahatur, nec inter veteres multos habuerit sectatores.

Scalpellum in frequentiori erat usu; simplici recentiores anceps substituunt, uno ictu tegumenta cum sacco discindentes *d*). Nulli dubium erit circa ejus præstantiam, si incommoda, quæ phlebotomus habet, pericula, quæ acus triquetrae usus minatur, attente considerat. Repetita sectione dolores augeri videntur, magis tuto operari experientia patet, ne dicam de illis casibus, ubi signa dubia dubios nos reddunt, annon sarcocele adfit. Apertura quæ cultello fit, digito sat spatii offert, ut is testis examinet conditionem. Nec desunt objectiones. Aqua foramine facto effluit, non amplius extenditur tumor, collabuntur latera, quid inde? en scrotum statim se corrugat, in se quasi redit, orificium ejus non ulterius respondit illi in sacco, quod locum mutare non potest, potius ejus parietes plicantur, aperturam aliquatenus claudunt, sic aqua adhuc effluens cellulofam circumjectam legit, aliumque producit morbum *e*); quomodo huic obvenire tentarunt brevi videbimus. An major gangrænæ metus facta incisione, quam perforatione *f*)?

§. XV.

Operatio, quæ abdomine liquore repleto, receptaculo urinæ majori ejus portione distento, instituitur, in nostro

c) de *Paracenthesis* Cap. 14.

d) PLATN. in *Chir.* §. 866. præstat vero scalpello uti incipiti.

e) vid. POTT l. c. p. 128.

f) Quod observationes, quæ POTT circa scroti hydropem recenset, affirmare videntur.

nostro illi analogo morbo quoque peragitur. Paracethefin, facillimam, nec tironibus chirurgiæ ignotam encheirefin describere non immoror, qua acum ut plerimum triquetram, sua inclusam cannula, in cavitatem, quæ evacuandum continet fluidum, intrudimus. Instrumentum hic paulo plenius esse debet, quale CELSUS describit, ut tertiam digiti partem latitudo mucronis impleat *a*). Comprimitur moderate scrotum versus locum, qui perforari debet, superior ejus pars, si vis, ligatur, & instrumenti apex intropellitur, testiculum ne spectet, probe cavendum. Lædi enim facillime constat *b*), si integumentorum & membranarum crassities tantam requirit vim *c*), ut illis pertusis statim manum retrahere a nobis nequaquam dependeat. Evitabis hoc periculum, si tunc acum adhibes, quando tegumenta scalpello fuere discissa, uti Cl. HAY proponit, qui simul suadet, acum adhibere non triquetram, sed figuræ oblongæ, cum ejusdem formæ tubo, cujus inventionis gloriam claro olim chirurgo Edimburgensi nomine BELL tribuit *d*). Sed & hic valeat veterum sententia: Quo simplicius, eo melius, nec augeamus instrumentorum numerum. Si tibi non metus ob tunicarum duritiem, perfora, ut in paracethefi perforari solemus, si vero inveteratus sacculus difficilius transiuram acum prædicere videtur, scalpellum adhibe, & — si impeditur egressio aquæ — tunc oportet, ut intromittas in vulnus pennam aut instrumentum, quo

D

a) PLATNERI Diss. cit. §. 17.

b) *Essais d'Edimbourg* Vol. 5. art. 22.

c) HEISTER Diss. §. 32. quinque vel sex linearum & quod excedit crassitudinem observavit, quales etiam vidi membranas in observat. relatis; cartilagineas quasi illas reperit GOOCH. vid. *Mem. de Chir.* T. V. p. 655.

d) *Examen sur les différentes méthodes touchant la guérison de l'hydrocele sine loco & anno.*

extrahitur aqua hydropicorum e). Quid tali adhuc opponendum curandi methodo, nisi quod sit palliativa, de qua sequenti paragrapho notanda proponam, interest enim scire, in quibus subjectis requiratur, nec altera, quis sit locus aperturae, quæ in ipsa operatione cautelæ, quibus comitetur symptomatibus, quo tandem apparatu opus habeamus.

§. XVI.

Nullius sane momenti quæstio esset, si examinare vellem, ubi cura palliativa possit adhiberi; in omnibus fere hominibus hydrocele simplex evacuatur sine periculo, nisi summa humorum corruptio, marasmus jam senilis gangranam cum sphacelo metuendam esse præfagiunt; hic suspensorio cinctus ager reliquis per vitæ dies tumorem portare debet. Aliter res se habet in determinandis subjectis, in quibus radicalis curatio absolute non tentari debet. Corpora aliis vexata malis, cacochymia, venerea, scorbutica labe infecta, vitia quandoque localia a), tempestates, aut plane aut per aliquod saltem tempus operationem prohibent. Nec illi laudandi, qui palliativam in omni casu radicali præferunt b), juveni enim fatius erit, operationem subire, quæ integram restituit sanitatem, quam tot vexari vicibus, tota vita onerari molestia, quæ licet parva, tamen majus inde oriri malum metuendum est; nec alterius sententiæ statim subscribendum, qui omnem radicibus curare jubent c). An incipientis morbi curatio punctura tentanda? Sed datur tamen tempus, quo palliativam non ulterius invenit locum,

e) Sunt verba ALBUCASIS Lib. II. Cap. 62.

a) Ut herniæ veræ, testiculus venereus, fistulæ &c.

b) In quorum numerum refert Sharpium Cl. HEISTER Diff. §. 31.

c) KALTSCHMIED in Programm. cit. Toties igitur &c.

d) Mém. de Chir. T. V. p. 670.

Cl. SABATIER de hac re loquitur *d*), sequentia nempe tradit signa, quæ si adsunt radicalem desiderant curam: volumen nimis auctum, dolores intensiores & liquor saniosus, aut purulentus. Quo apertura fiat, locum determinat situs testiculi ex anatomicis descendus *e*). Hæret vero is in parte posteriori & superiori, magis minusve pro facci expansione, hujus enim fundus descendit, non ita testis, qui funiculo firmatur. Si ergo in loco inferiori & anteriori rite perforatur, nihil quid ulterius observandum, quam ut aqua scrotum non intret, quod cannula ut jam monui impeditur; addo hic veterum hypothefin, qui non una vice aquam emittendam esse crediderunt, si magna ejus adsit portio *f*).

Ut plurimum nulla alia sequuntur symptomata, quam quæ venæsectionem sequi solent, sed adversos quoque notarunt eventus. Evolvat Anglorum celeberrimos POTT & SHARP, & gravia mala, dira symptomata produxisse hanc operationem offendes. Necessariam sæpe radicalem reddidit curam, dum hæmatocelen produxit, suppuratio orta cum vicinarum partium inflammatione, ut dilatentur vulnera, requisivit; sæpius repetitæ excrescentias carnosas fungosâsque tunicæ vaginalis propriæ testiculi Cl. VOGEL tribuit *g*).

Emplastro quodam tegitur vulnusculum, sit nunc illud de Cumino *h*), sit aliud, suspensorio immittitur scrotum, nec impeditur æger res suas agere.

D 2

e) CELSUS vero dicit: Si puer sit qui laborat, aperiendum in inguine ac sursum pellenda aqua, si adultior in imo scroto & educenda aqua.

f) RHAZÆ ad MANSOR. *Divis. L. I. C. 101.* Quodsi fuerit plurima & magna valde tunc non oportet, ut evacuetur in die una, sed in duobus diebus, postquam ægro datum fuerit aliquid, quo confortetur, fortasse enim faciet accidere sincopim.

g) VOGELS *Beobachtungen* Obs. XI.

h) Quod ut plurimum adhibere solebant.

§. XVII.

Cum sic dicta palliativa, quam hucusque recensuimus, methodo, casu quandoque reditus mali fuerit impeditus, variis encheiresibus & medicamentis efficere tentarunt, ut id semper obtineretur. Inguen compresserunt, ne aqua iterum descenderet ex hypochondriis, ejus enim fontes ibidem esse sibi persuaferunt veteres, id quod ex Saliceti verbis patet: hæc enim ægritudo sæpe recidivat & semper redeas ad perforationem, & constrictionem meatus, per quem descendit ad inferius, & perfecte curabitur *a*). Quum perforatione inflammatio suscitaretur, major ejus gradus inscio & nolente chirurgo, radicalem produxit curam, hinc eandem suscitare tentarunt iisdem mediis, quæ antea, licet alium in finem, applicuerunt. Fistulam enim argenteam plumbeamve immiserunt veteres, ut diutius retinerent partem apertam, dum illam per plures reliquerunt dies *b*), hodierni vero, ut latera inflammata facci concrecant, in votis habent. Cannulam, qua acus triquetra tegitur, MONROO reliquit *c*), quam cum nimis inobsequentem observaverit POTT cum Cereo (Bougie) commutavit; sed summe incertam hanc, illam vero periculi plenam esse ipse fatetur *d*). Dura non ulterius introducunt, sed fluida immittunt per aperturam facci factam, quid inde præstiterint, tunc recensebo, quum de radicali cura agam. Hoc autem adhuc monendum esse puto, quod effluxis aquis varia medicamenta applicuerint extus & ægro propinaverint, ut aqua-

a) in *Chir.* Cap. 51. & iterum: liga ipsum bene firmiter, ne aqua descendat per didymum vel viam ad testiculum.

b) GALEN. *Meth.* C. 13. L. 14. FABR. AB AQUAP. *Op. ch.* L. V. C. 75.

c) *Essais med. d'Edimb.* Vol. V. art. 22.

d) l. c. pag. 147.

rum reditus impediretur. Hunc in finem adstringentia, roborantia, discutientia in usum traxerunt, fortiora purgantia, & diætam siccam præscripserunt. Illorum formulas exhibet FABRICIUS AB AQUAPENDENTE e), horum vero catalogum SALICETTUS f) recenset.

§. XVIII.

Injectio liquoris intra tunicam vaginalem testis propriam facillime peragitur, quam nullus veterum in usum traxit, ut MONRO, Chirurgus Anglus, primus fuerit, qui incisione facta spiritum vini injecit, ast ob gravia quæ eam methodum symptomata secuta sunt, loco illius meliori cum successu vinum rubrum adhibuit, quod MONROI filius memoriæ mandavit a). SHARPI simul confirmatum fuit experientia, quod spiritus vini injectio sit periculi plena b). Transit in Galliam quam Angli rejiciebant, methodus c). Vini spiritus eisdem edidit effectus, liquorem hinc mutarunt, mutavit & illum Cl. SABATIER, dum vinum rubrum adhibuit. Alii aliis utebantur liquoribus, adstringentibus vel rodentibus. Infuso rosarum rubr. cum vino, solutione lapidis caustici, decocto rosarum rubr. cum pauco aluminis maritato, vini rubri pij. & aquæ vuln. pj. cum additis Camphoræ gr. xx. Cl. SABATIER huic methodo quam maxime favet, nec illi contradicere audeam, nisi casus, quos re-

D 3

e) Lib. I. Cap. 27.

f) l. c.

a) *Essais sur l'hydropisie* pag. 247.

b) *Observat.* chap. 9. cas. 4.

c) POTT l. c. p. 142. *Einige von diesen Mitteln sind nunmehr, zum Glück für das menschliche Geschlecht, nicht länger im Gebrauch, da man gefunden &c. von dieser Art sind das Brennen, das Unterbinden und das Einspritzen.*

fert, ut suam confirmet sententiam, contrariam affirmarent. Mox rediit malum in hoc ægroto, mox symptomata augebantur in alio, ut de vita periclitaretur. Venæsectiones sæpius repetitæ, cataplasmata anodyna tandem mitigabant inflammationem auctam doloribus intolerabilibus stipatam *d*). Graviora sane observavit symptomata, quam nos unquam in ipsa excisione vidimus. In inveterato morbo nunquam locum inveniet, an in recenti ulterior docebit experientia.

§. XIX.

Cauterium tam potentiale, quam actuale in nostro quoque morbo in usum traxerunt. Rationem illud adhibendi describit ALBUCA'SIS: Accipe cauterium cultellare subtile, & feces eo cutem testicularum, & debet esse lignitum, quemadmodum narravimus, donec detegatur siphac album continens aquam, tunc accipe cauterium secundum hanc formam (quod delineat) assimilatur literæ græcæ τ, deinde perfora eo illud siphac & est ignitum, donec egrediatur humiditas tota, deinde extende siphac uncinis, & excoria cauterio subtili ignito, & incide ipsum *a*) — ÆGINETA instrumentorum numerum auxit ad duodecim usque *b*). SEVERINUS perforatoriis ferramentis defensoria addidit, & voluit, quod hominem in opaco conclavi ad cerei lumen ex adverso locatum cubare jubeamus, ut transparentem aquam perspiciamus — *c*). Si quis claram de his instrumentis sibi formare cupit ideam, inspiciat tabulas, quibus citati autores illa depingunt. De AVICENNA adhuc monendum erit, quod is non tumorem ipsum, sed inguinis regionem candentibus ad-

d) Mem. de Chir. T. V. pag. cit.

a) Lib. II. C. 62.

b) Lib. VI. C. 62.

c) Pyrotechnia chir. L. II. P. I. C. 76.

grediatur, ut corrugetur pars, ne aqua iterum descendere possit *d*). Veteres cauterium reliquis, quæ tradunt methodis præferunt *e*), & certo recidivam impedire promittunt *f*), cui facile subscribo sententiæ, dicta enim ratione omne cavum destruitur, nec liquoris collectioni locus datur. Cum vero pyrotechnia nostris temporibus, quibus præcipue jucundam desiderant methodum ægri, rarissime adhibeatur, potentiali actuale substituerunt, quod sane mitior videtur, sed an revera sit, alia erit quæstio.

§. XX.

Actuali Cauterio variis rationibus utebantur Guido ejusque contemporanei. Ipse enim primo aperturam fecit phlebotomo, & aquam extraxit, deinde ad consumendum folliculum modicum arceneci apposuit cum xylo seu cotone. Nonnulli vero, idem recenset, (ut magister Petrus de Orliaco) caustico & corrosivo super peccinam locum aperiunt usque ad didymi vacuitatem, postea perforando ducendo caudam specilli usque ad locum aquæ ipsam extrahunt, & post casum escharæ consolidant & sigillant *a*). Vix hujus methodi mentionem faciunt, qui eum sequebantur, nec multum in usu fuisse videtur. Recentioribus temporibus Cl. HEISTER illam exactius descripsit, & ipse exercuit, uti videmus ex Dissertatione, jam sæpius citata, qua ejus defensionem suscepit. Ab hoc tempore multos habuit affectas multosque

d) FABR. AB AQUAP. Lib. I. C. 27.

e) ALBUCASIS l. c. Et scias quod hæc operatio salubrior & longinquior a fluxu sanguinis, & melior quam operatio cum sectione.

f) SALICETTUS *Chir.* L. I. C. 51. Et scias quod cauterium — est de melioribus rebus, quæ recidivam impediunt & quæ curam talem rectificant.

a) Tr. II. Doctr. II. C. 7.

simul obtrectatores. In Anglia præcipue huic curandi rationi famam conciliavit Exerc. ELSE *b*), qui perversæ illam adhibendi rationi omnia tribuit mala, ab observatoribus annotata; hinc varia mutavit, & ut credit, fere ex omni parte absolutam reddidit. Limites propofiti transgrederer, si HEISTERI & ELSE methodos verbotenus recensere vellem, ideo more consueto ex illorum scriptis præcipua momenta tradam *c*). Emplastrum fenestratum imposuit HEISTER, foramen duos pollices longum, & digiti latitudine rodente replevit, linamentis carptis & emplastro integro textit, & totum apparatus fascia quatuor frondibus firmavit. ELSE vero parti anteriori & inferiori scroti applicuit causticum rotundæ figuræ; dimidii pollicis circiter diametri, quod ope suspensorii in situ tenetur. Quale medicamentum imposuerint, plurimi silentio prætereunt *d*). An determinari potest tempus, quo causticum tolli debet? An tegumentis communibus erosis nova portio tunicæ vaginali testis propriæ debet imponi *e*)? An tunica vaginalis in suppurationem abit, solvitur, & per ulcus secedit *f*)? An si id verum est, albuginea non afficitur? Quæ contra caustici usum opposuere, quæque illis sint respondenda invenies in Diss. Heisteriana, ELSE vero præcipue legi meretur, qui du-

biis,

b) *An Essay on the Cure of the hydrocele of the tunica vaginalis testis.* London 1770.

c) HEISTER in Diss. §. 62-63. ELSE l. c. aut recensionem Richterianam. *Chir. Bibl.* 1. Band. 1. Stück. aut *Examen sur les différ. meth. &c.* par HAY.

d) Guido arcenecum adhibuisse dicit, in herniis veris autem arsenicum applicuit Tr. VI. Doct. II. C. 7. POTT pastam causticam proponit. Moxam quosdam imposuisse fidem facit BERTRANDI *Mem. de Chir.* T. 3. p. 117. lapis infernalis aliis in usu est vid. VOGELIS *med. und chir. Beobacht.* p. 40.

e) vid. POTT l. c. p. 155.

f) Uti ELSE rem explicat, vide loca cit.

biis, quæ Porr movet, respondit, sed sane non ita, ut nos eadem in medium proferre hæreamus. Concedit enim quod sua methodus non semper votis respondeat, nec radicalem producat curam, licet hoc de omnibus methodis valere contendat, cui sententiæ ego nequaquam subscribo, nec experientia id finit, quis enim unquam excisione rite peracta reditum vidit? quæ nec tantos dolores creat, ac causticum, quod easdem partes sensibiles per plures erodit horas, quæ scalpelli opera uno ictu discinduntur; & jam sæpius expertus sum, fetaceum in nucha homines facilius ferre, quam minus vesicatorium. In hominibus sanis & robustis certiore dubiæ præferamus methodum, in reliquis vero nullum etiam causticum erit applicandum g)

§. XXI.

Malæ indolis liquorem metastatice hic deponi, ac benefica natura eliminari, hinc ejus fluxum non statim supprimendum esse, idea veterum erat, quæ usum turundæ introduxisse videtur. SALICETTUS jam hujus methodi mentionem fecit, licet nullam explicationem dederit a), GUIDO de illa quidem non loquitur, dum de cura herniæ aquosæ agit, sed de apostemate aquoso b) ingenere verba faciens dicit: Teneatur autem apertum (apostema) impositis turundis — c) & alio loco — non est consilium melius, quam ut ferro aperiatur & post de-

E

g) VOGELS med. u. chir. Beob. p. 46. in nota — denn ichs habe betrübt Folgen davon gesehen, indem sich durch solches Spielwerk bey scorbutischen Personen krebtsichte Geschwüre entsponnen.

a) in Chir. L. I. C. 5. Et ponas in foramine tentam, itaque postlibere quod erat intus extrahere.

b) Tr. II. D. I. C. 4. occurrit apostema aquosum sæpillime in testiculis.

c) Tr. VII. D. I. C. 3.

tergeatur, & more ulcerum sordidorum curetur — d) ad ulcēra autem sordida præcipue turundam suadet e). An ergo ad sæc. XVI. ejus inventio referenda f)? FRANCO, qui hanc describit methodum, illam setoni præfert g). Thevenin loco ferri cauterium antea adhibuit h); Turundas diversis ex rebus fabrefactas introduxerunt, FRANCO varias annotat i): *une tente de charpie, ou estoupes, ou linge, ou esponge*; alii plumaceola filo cerato affixa, tria quatuorve, alii ex cera paratam sumserunt; figura quoque variabat, cannulata aut duplicata a GUIDONE describitur, ut pus exeat k), lata magis, quam rotunda ea erat a FRANCO adhibita, oblongam & apice incurvam habet MARINUS l). Nec eodem inciderunt loco, aut enim inferiorem scroti partem aperiebant, aut superiorem, uti RUYSCHIUS solebat m), a quo hanc methodum HEISTER denominat n), altius adhuc & mox sub inguine secuit MARINUS, qui quoque varia præscribit, quibus inungi debeat. Nostro ævo nunquam adhiberi constat, nisi illam huc trahere vis methodum, quam MONROO tribuunt, & de qua in superioribus dictum fuit. Cl. WARNER expertus est, hanc methodum vix unquam votis respon-

d) Tr. II. D. I. C. 4.

e) Tr. IV. D. I. C. 4.

f) Ut Cl. SABATIER in *act. par. chir.* T. V. qui ratione SALICETTI dicit — *Auteurs, qui n'ont pas dit un mot de la méthode en question.*

g) Ch. 21.

h) *Mém. de Chir.* I. c.

i) GUIDO T. VII. D. I. C. 3. — turundis & notis e cera simplici, aut in aqua malaxetur euphorbium, vel scammonia, vel codycynthis, aut elleborus. —

k) Tr. IV. D. I. C. 4.

l) in *præctica delle principali operazioni di Chirurgia*, in Roma 1723. C. 14.

m) vid. ejus *Advers. annt.* Dec. II. p. 22.

n) in *Diff. cit.* §. 45.

dere o), nec POTTIO successit, licet plurima, quæ recen-
set incommoda, æque bene ad fetaceum quadrent.

§. XXII.

Castrationem institutam fuisse legimus, quæ opera-
tio diros dolores producit, & cum vitæ periculo quan-
doque conjuncta est, nobilique parte ægrum privat a). In
tanta chirurgorum ignorantia & barbarie hanc quasi uni-
cam radicalem methodum pronunciarunt b). Quomodo
peragi debeat, PETRUS FRANCO tradidit, qui hac ægrum
cito, tutoque curari affirmat c). FALLOPIUS quoque tes-
ticuli extirpationem suadet. SAVIARDUS eam instituit,
quum omnia scirrhusa reperiit, in quo casu omnino ne-
cesse erit tunicam induratum tollere, sed quomodo illa
auferenda, nisi ut testis simul excindatur d). ETTMÜLLER
omnem operam chirurgicam vel in punctura, vel in ca-
stratione positam esse credidit: sed quia punctura non ra-
dicitus malum curat, subinde necesse est, inquit, ut
excindatur testis cum tumore aquoso e). Hydrofarcoc-
cele omnino requirit, ut dicta instituat operatio, quam
Cl. HEISTER quomodo perficienda sit, refert, & de qua
omnes autores, qui sarcocelen tractant, occupatos repe-
riens. Cur vero in nostro morbo locum nequaquam in-
veniat, rationes addere non erit necesse, quum princi-
piis chirurgiæ instructus illam ulterius non exercebit,
oleum vero & operam perderem, si cum illis certare

E 2

- o) *Cases in Surgery* n. 42. p. 256.
a) vid. Cl. MAUCHARTI proœmium *Diff. de Hernia incarcerata*,
Tubingæ 1722: prostat in coll. HALLER. *Diff. chir.* T. III. HEI-
STER *Diff.* cit. §. 46.
b) vid. verba ETTMÜLLERI in §. recensita.
c) *Ch.* 21.
d) *Mém. de Chir.* T. V. i. c. 10.
e) BONETI *Polyalthes* T. II. Gen. 1691. L. IV. C. 71. p. 1161.

vellem, qui non amore in proximum, sed argenti cupiditate stimulantur, nec malum, sed hominem tollunt, dum horrendo sane spectaculo, de quo adhuc gloriantur, si versatissimi sunt, testem cum tunicis digitorum ope e scroto evehunt *f*), miserofque intolerabilibus tormentis excruciant.

§. XXIII.

Una ex frequentissimis tam veterum, quam recentiorum methodis, setaceum est. Ante Guidonem jam adhibitum fuisse videtur, quum illud ut cognitum & vulgare remedium proponit *a*). Audiamus ejus præcepta, addam, quæ mutata, quæ correctæ fuere. Fit autem, inquit, seto in hunc modum: forcipibus latis, perforatis in parte inferiori vitando scrotum usque ad vacuum apprehenditur, deinde acus longa ignita in capite, cujus est seto, per foramen transmittitur, postea extractis forcipibus, & acu seto dimittitur, & super ipsum primis diebus oleum cum albumine ovi, aliis vero folium caulis apponitur; agitatur & mutatur, atque dimittitur, quousque aqua fuerit evacuata. Difficultatem forcipes applicandi, perspexit FALLOPIUS *b*), hinc eas adhiberi noluit. FRANCO quoque eorum usum minus probat, acum enim curvam, quæ sola adhiberi possit, præfert, (delineat tamen forcipum figuram) *c*). SEVERINUS scalpello aperuit & post laqueum traduxit *d*). HEISTER illam, qua in setaceis vulgo uti solent *e*), GARENGEOT trique-

f) Quale exemplum refert Cl. VOGEL *chir. Beobachtungen*, 10. Beob. p. 46.

a) GUIDO Tr. II. D. II. C. 7. inquit primo GALENUS cum siphone aut setone aquam extrahere præcipit.

b) *Mém. de chir.* T. V. l. c.

c) l. c. Ch. 21.

d) Parte II. de *Paraenthesibus* Cap. 14.

e) in *Diff. cit.* §. 44.

tram *f*), BERTRANDI curvam, & sat latam *g*) acumi in usum traxerunt. Simplicem hucusque methodum magis compositam reddiderunt recentiores. Cl. POTT scripta in omnibus fere chirurgorum manibus versantur, hinc ejus methodum exhibendo tempus non perdam, quam sapius mutavit *h*), & cui proxime accedit alia, cujus inventor celebris quidam chirurgus Edimburgensis RHÆ dicitur *i*), qui non acumi triquetram, sed scalpellum adhibet *k*), quod præferendum videtur, dum digito per foramen immisso testis conditionem examinandi occasio datur.

Setaceum ipsum FRANCO primus descripsit: *laquelle sera enfilée de fil de soie en huit ou neuf doubles l*). HEISTER recepit linteolum digiti latitudine & pedis circiter longitudine *m*). POTT filis xylinis, quæ olim adhibuerat, nunc sericea substituit. Diverso loco sectionem incipiebant, alii enim versus superiora acum intrudebant, alii autem superius primo incidebant *n*).

Dissentiunt porro, dum priores, qui illud adhibere, setaceum hinc inde sursum ac deorsum movere præcipiunt *o*); recentiores vero nec posse trahi, nisi magna vi, nobis persuadent, hinc per septimanam &

E 3

f) *Traité des instrum. de Chir. T. I.*

g) in tractatu, quem de hoc morbo T. III. Act. chir. Paris. inferuit.

h) l. c. & alio adhuc libro, cui titulus: *Abhandlungen über verschiedene Gegenstände der Wundarznei, 2ter Band. Dresd. 1774.*

i) a Cl. SABATIER dicitur Roc in *Act. Paris. chir. T. V. l. c.*

k) vid. *Examen sur les différentes méthodes — de Phydrocele. Mém. de Chir. T. V. l. c.*

l) l. c.

m) in Diff. §. cit.

n) Uti HEISTER, RHÆ, & alii. HEISTER in Diff. cit. locum figuræ designat.

o) Omnes hanc tradunt regulam, si POTT, & RHÆ excipis.

ultra in eodem loco relinquunt, & tunc fila soluta unum post alterum diversis vicibus extrahunt; iterum differunt ab illis, qui aut statim post operationem *p*) aut aliquo temporis spatio elapso fetaceum eduxerunt. An digestivis inungendum? Si raro suppuratio sequitur, quam POTT nunquam observasse dicit *q*), licet pauxillum puris effluere concedat; si non trahitur, ut alias in fetaceis consuetum est facere, balsamica nullius usurunt. Major quandoque producit inflammationis, & vix mitiganda, nec alia ratione, quam ut fila extrahamus *r*), repetitas instituamus venæsectiones, cataplasmata applicemus, nec medicamenta interna negligamus, quæ febris furorem minuunt. Illam non ita timendam esse, si eodem loco fetaceum permanet, nec illud trahendo nervea irritatur, lubenter concedo, sed quid tunc faciendum, si aliis ex causis major inflammationis gradus oritur, sique permixti, ut fortius parti adhæreat, dum situm ejus non mutas juxta hodiernorum præcepta, an tunc relinquendum, an vi educendum? Non ubique concresecere latera affirmat DE LATRE *s*). Melius omnino succedet in omni infiltrata specie, in qua & citatus Autor, nec non GARENGEOT & BERTRANDI id laudarunt, sicque confirmarunt jam a Guidone dictum *t*). MONROO incertum pronunciat fetacei eventum.

p) vid. DIONIS *chir. Operat.* Dem. IV. Figur. XXIII. Explic. qui hanc methodum ut palliativam considerat.

q) POTT *Abhandlungen* T. II. p. 223. *In meiner Curart, sagt er ausdrücklich, wird nichts in Eiter gesetzt, zum wenigsten habe ich dieses niemalen gesehen.*

r) FRANCO l. c. *dans le cas où elle (l'inflammation) seroit trop considérable, il faut ôter le seton.*

s) *Journal de Medecine* Tom. 32. l. c.

t) Fetaceum non adhibuisse tunc, quando in xyphi inclusa erat aqua dicit GUIDO l. c.

§. XXIV.

Saccus secundum totam longitudinem simplici inciditur scalpello, latera scarificantur, suppuratio causticis excitatur, postque aliquot septimanas plaga consolidatur; methodus est quam veteres sæpius instituere, nostris vero temporibus, ut periculosissimam diffamant. Incisio hæc vel uno vel duobus fit momentis, fatius omnino erit primo tegumenta discindere communia *a)*, deinde tunicam vaginalem testis aperire, foramine, quo digitus sinistrae index immittitur, quo duce sectio ad sacci fines continuatur. Forfices nescio cur hic reformidant *b)*; contusio enim si fit, in parte tollenda majorem producet supurationem, hinc omni respectu scalpello forfices præferendas ducō. Hydrocelem majoris quoque voluminis eadem ratione tollere credebant, si saccus antea acu triquetra aperitur, roborantia, & adstringentia applicantur, & nova aquæ portione collecta, operatio instituitur. Albucasis & Halyabbas a medio scroti usque prope inguen aperiunt, & aqua extracta ita didyrium consolidant *c)*. Ille quoque futura conjunxit latera, ut testis prolapsum impediatur *d)*; alii e contrario linamentis carptis plagam servarunt apertam, ut pus exeat, & medicamenta, quæ ad faccum tollendum inspergebant *e)*, applicari possint. DODONÆUS *f)*, WISEMANN *g)*, HEISTER *h)*, CHESELDEN *i)*, SHARP *k)*, MONROO *l)* exempla notarunt, quæ

- a)* Licet contrarium suadeat POTT l. c. p. 160.
- b)* Vid. HAY *Examen sur les différents Sc.*
- c)* GUIDO Tr. II. D. II. C. 7. Albuc. L. II. Cap. 62.
- d)* Albuc. l. c.
- e)* Vid. *Mém. de Chir.* T. V. pag. 671. &c.
- f)* Incisione facta gangræna sustulit ægrum.
- g)* Observat singultus tendinum.
- h)* l. c.
- i)* HAY l. c.
- k)* Refert testiculnrum abscessus.
- l)* Exfoliationem testis vidit inde sequi.

fane infelicem habuere euentum, sed an omnes encheirefi tribuere debemus, quum minus caute corporis habitum scrutati sint, aut vitia non ita facile detegenda illi inhæferint. Abscessus in testibus sæpius sequi posse concedo, latera enim lata revolvuntur & puris exitum impediunt. Ex eadem forsân causa, dum nempe nervea afficitur, dolores colici, singultus, tendinum subsultus in delicatulo, originem ducere credam; hanc sententiam affirmare videtur, quum lateribus abscissis, plaga sedulo purgata talia non observamus symptomata. *POTT* illa multo mitiora tradit, quam reliqui observatores. *WISEMANN* in eodem subjecto caustico præferendam esse sectionem periculum fecit. In recenti, nec inveterata sufficit tumorem incidere, latera scarificare, & suppuratione tollere, quæ tamen citius uno momento ferro aguntur, si labia crassa & saccus nimis distentus est.

§. XXV.

Ultimo loco ea methodus recensenda est, quam ter prospero cum successu institutam vidi; quum nulla gravia symptomata subsecuta sint, nec hac methodo recrudescere morbus possit, optimam, reliquisque præferendam esse censeo. Cutis primo juxta omnem tumoris longitudinem incisa fuit, ut, ejus lateribus a testis tunica vaginali separatis *a*), in media parte saccus scapelli icu aperiri posset, quo facto effluxit statim in copia aqua, quam sedulo collegi ad instituenda experimenta. Digitum indicem sinistrae manus in plagam sacci introduxit tunc operator, quo duce sacci reliquum forficis ope *b*) divisit; eodem

a) Scalpello, non digitis, uti *Cl. SABATIER* suadet. *Mém. de Chir.* T. V. p. 683

b) Alii scalpellum præferunt. *POTT* l. cit. p. 169.

Eodem digitoprehendit separata a cute facci latera, & abscidit c). Spongiæ ope sanguine abluto plaga lintamentis carptis repleta fuit, commodo deligationis apparatu desuper facto. Febri obviam venit nitratis medicamentis, enematibus, & venæsectionibus repetitis in corpore robusto, & plethorico. Cæterum vulnus pertractatum fuit, uti res ipsa postulat. Purulenta materies in uno subjecto uno in testis latere sinum formavit in celluloso contextu, qui autem commoda deligatione pus bonæ notæ fudit in vulnus late apertum. Nuda testis tunica, sedulo linamento carpto aqua vulneraria imbuto custodiebatur, & optima cicatrice vulnus obducebatur. Hic idem operandi modus est, quem proposuit Cl. DOUGLAS d), & in variis Nosocomiis exoptato cum successu in usum trahitur. Non opus autem videtur semper cutem scroti simul abscindere e); illa enim tantam vim possidet, ut rursus, dum cutem diducens causa agere cessat, se contrahat. Illam cutis excisionem tunc faciendam esse puto in senili corpore, ubi illa de sua sese contrahendi virtute multum perdidit, ut elongata nimis consolidationem morari possit. Si exigua modo facci pars excinderetur, nonne tunc consolidata plaga spatium relinqueretur, quod novæ hydroceli ansam præbere possit?

§. XXVI.

Quæ specialem curandi viam spectant, breviter enarrabo. Si in pluribus cellulis hæret aqua, punccionem non

F

e) Abscidit tantum, quantum illæsis nobilioribus fieri potuit.

d) *A Treatise on the Hydrocele*, London 1755, cujus recensionem exhibent *Comment. Lips.* Vol. VI. P. IV. p. 692. Cl. SABATIER hic præcipue collegit, quæ veteres spectant. l. c.

e) *Mém. de Chir.* T. III. p. 115. POTT l. c. p. 170.

fufficere, ut eliminetur, POTTII experientia constat a), Sectio igitur necessaria erit, si etiam palliativam solummodo curam desideras b). Cum non ita accurate hanc in tunica vaginali communi & propria (ambo enim fere semper junguntur) ab illa in processu peritonæi distinxerunt, videtur, illas observationes, quæ de sacco verba faciunt, cujus posterior facies transparentis funiculum offerebat oculis, hanc describere c) Omnia & hic tollimus, quæ illaeso funiculo tolli possunt, ne nova redeat aquæ portio, agimus uti Exerc. VOGEL egit: *ich machte einen Einschnitt in den Hodensack, so dasz die Wunde völlig so lang als das Geschwell war, alsdann sonderte ich die Lefzen der Wunde mit meinen Zeigfingern auf das beste von dem Wassergeschwell, dasz ich es rein in der völligen Grösse vor Augen hatte. Sodann öffnete ich das Geschwell seitwärts der ganzen Länge nach mit einer Lancette, und entlies das Wasser aus demselben. Hierauf führte ich meinen Zeigfinger linker Hand in den aufgeschnittenen Beutel, und mit dem Daum zog ich den Balg steif an, und schnitt das Ueberflüssige von der ausgedehnten Scheide behutsam bey der Samenschnur weg d).* PALFINUS medicamentum rodens ferro præfert e), BERTRANDI vero fetaceum, qui nec turundam ex oleo & cera paratam rejicit, in morbo inveterato autem quoque excisionem suadet f), quæ etiam instituenda in cystica specie, ubi tota cystis, ut in reliquis tumoribus

- a) l. c. p. 64. Obs. 9-10.
 b) Inquirenda hujus hydroceles causa, si appensione derivanda viscerum, ut sanguis ascendere nequeat, quod etiam in illa specie quam (§. III. in fine) allegavi, ut & in illa intra albugineam testis, resolventia & derivantia adhibenda censeo, superque scrotum applicanda, quæ reprimunt, & roborant
 c) Qualem designat Cl. VOGEL in Obs. IX.
 d) VOGEL l. c.
 e) in Chirurgia Cap. XIV.
 f) *Mém. de Chir.* Tom. III. p. 105-107.

eiusdem nominis, sine periculo excinditur; tamen observandum erit, annon cystidis posterior pars funiculo nimis firmiter adhæreat, tunc enim nequaquam solvenda esse puto, sed suppurationi relinquendam; alias intolerabiles dolores creat, uti ex relatione curæ in hernia congenita institutæ colligere licet g); eandem ergo cautelam requirit operatio hydroceles in processu peritonæi membranaceo, quum & hic tot excindimus, quot fieri posse sagax melius iudicabit chirurgus, quam describere datur. Quomodo autem congenita incipiens, quæ in infantibus frequenter obvenit, sine ferro radicaliter curetur, eadem trado, quæ sæpius videre contigit. Si aperus erat meatus aqua intrusa fuit in abdominis cavum & super annulum applicitum fuit cingulum, quod pilam habuit; ut canalıs autem stringatur, aqua vegeto-mineralis frigide adhibita fuit; cujus ope ulterior aquæ secretio coërcita, ut latera canalıs concreverent. Si meatus fuit clausus, nec aqua in abdomen retropelli potuit, idem remedium efficax erat. Observandum autem est, ut scrotum in suspensorio contineatur, ne ab urina, quæ in infantibus effluit, vis medicamenti minuat, id quod curam protrahit. Optime etiam respondit frigidissimæ aquæ applicatio, dum in cystide ab hoc canali facta, quæ intra annulum erat, & extus quandoque tactui obviam veniebat, aqua contenta fuit; ejus enim ope constricta sunt latera, novaque secretio impedita, sic morbum aliis remediis applicitis non sublatum sustulit.

§. XXVII.

Nonnulla adhuc sumus dicturi de complicata, quæ vicinis juncta est speciebus. Enterohydrocelen, quum

F 2

g) RICHTERS *chir. Bibl.* 1. Bände 4. Stück p. 163.

magis hernias veras spectet, mittimus, hydrofarcocoeles vero consideratio hujus est loci. Ortus, diagnosis, & cura tradenda includunt. Sarcocelen herniam producere aquosam omnino verum videtur, sed & a liquore intra tunicam vaginalem testis propriam contento testiculum affici unanimi consensu affirmarunt veteres, recentiorumque fere omnes. Auctoribus a Cl. POTT citatis addere liceat GUIDONEM *a*), cui FRANCO subscripsit *b*). KALTSCHMIED quoque liquorem corrumpi debere contendit, licet id tardius fiat *c*). POTT ex adversa stat parte, nec præter relaxationem ullum aliud malum testiculo facere humorem concedit *d*). An hic analogia valet? liquor hydropem efficiens per longum temporis spatium si in abdomine moratur, intestina quoque afficit *e*). Aquosa dum pravalet hernia, difficilis erit carnosæ distinctio, nisi alia adsint signa, quæ tactum non requirunt, cujus ope magnitudinem, duritiem, inæqualitatem sentimus, si minor aquæ portio digitos non impedit *f*). Ligaturam didymi suadet GUIDO *g*). Turundam vero adhibuit FABRICIUS ab Aquapendente *h*), qui nullos habuit affectus, priorem methodum HEISTER exacte descripsit & restituit, qui probe annotat, non digitis, sed scalpello tunicam cum testiculo esse separandam *i*), quam

a) Tr. II. D. 2. C. 7.

b) l. c. Ch. 21.

c) in Programmate cit.

d) vom Wasserbruch p. 102.

e) J. G. SCHEFFERS Nutzen und Gebrauch des Tabackrauch-Clysters. Regensp. 1766. p. 65. in not.

f) HEISTER Diff. §. 27.

g) Licet ejus commentator rem aliter explicet. Guidonem scilicet in simplici hydrocele ligaturam instituisse vid. FOUBERTI Annotat. in Tract. Guid. de Apostem. p. 528

h) L. I. C. 29. POTT credit, quod simplex fuerit aquosa hernia, nec cum carnosâ juncta.

i) l. c. §. 47.

regulam quidam negligunt *k*), imo contrarium præcipiunt *l*), quum minores inde oriri dolores sibi imaginantur.

Alia videtur huc pertinere species, quam Cl. VOGEL observavit, ubi nempe excrescentiæ spongiosæ fungosæque tunicam vaginalem interne obdlexerunt & testem quoque involverunt *m*). Exercit. operatori contigit testem servare, quod etiam tentare suadet Cl. HEISTER *n*), si aquam includit, & fluctuat, dum simplici incisione, ut ea effluat, curamus.

§. XXVIII.

Quæ circa ipsius liquoris naturam observarunt Auctores, hic exponam, quæque ipse videre licuit adjungens. Annotant solummodo colorem ejus & consistentiam, compositionem vero scrutari paucissimos occupatos reperi *a*). Qui ejus essentiam determinarunt, non arte chemica, sed rationibus utuntur, quas illorum imaginatio & falsæ hypotheses suppeditabant. Sic fluidum urinæ analogum hoc esse pronunciant, quod ex renibus per vasa spermatica, impedita illa secretionem, descenderet, sic aquam illi hydropticorum simillimam credunt, dum viam per didymum apertam statuebant. Colores varios

F 3

k) VOGELS Beob. XI. Hierauf lösete ich das ganze Gewächs, wie auch die Hode, mit meinen Fingern in dem ganzen Umfang mit möglichster Geschwindigkeit.

l) Mém. de Chirurgie T. V. l. c.

m) l. c.

n) l. c. §. 39.

a) MORGAGNI l. c. Ep. IV. art. 26. dicit: is humor validiori ignis vi in albißimam concreſcebat ſubſtantiam, debiliore autem paulatim in auras diſſipabatur, lymphæque notas relinquebat. In *Traité des Hernies* l. c. experimenta citantur, ſed quis aut quænam inſtituerit non dicitur.

observationes ALBUCASIS sistunt, citrinum vero vel album vulgo reperiri is monet *b*), quam differentiam diversæ tribuit causæ AETIUS, quum album a vitio jecoris & lienis, subflavum vero & pallidum a nimia vasorum repletionem derivat *c*). Mox pellucidum *d*), mox fœculentum nigrum *e*), mox turbidum, mox fuscum *f*), mox sanguinolentum *g*) effluere e lectione Autorum constat. Consistentia gaudet varia, HEISTER illum describit, ut liquidum quidem pellucidum, sed adeo spissum, ut fere albo ovi spissitudine simile fuerit, — in aliis ad tactum erat glutinosum *h*), Cl. MAUCHARTUS amurcam eduxit colore & consistentia vini fæces referentem *i*). Fluidissimum, & citrini coloris toties illud vidi, quoties operatio me præsentem instituta fuit. Duabus diversis vicibus caute, ne sanguis admisceretur, liquorem hunc visu homogœneum patinâ excepi, qui nondum refrigeratus jam trompum mediis in aquis natantem oculis obtulit, citiusque se separavit, quam sanguis e vena effluens. Examini chemico illum submittere operæ pretium duxi, præcipue, quum hæc rite peragendi exoptatam præbuit occasionem Exp. & Exc. SPIELMANNI, Præceptoris & Fautoris summe venerandi benevolentia. Hæc experimenta tecum communico B. L. Tibi nunc erit opportuno tempore dicenda affirmare, & si nova videre continget, meis addere, tunc conclusionem sistere licebit, quam nunc mitto.

- b*) L. II. C. 62.
- c*) FABR. AB AQUAPENDENTE, *Op. chir.* L. I. C. 27.
- d*) HEISTER l. c. §. 6.
- e*) ALBUCASIS l. c.
- f*) POTT l. c. p. 210.
- g*) HEISTER l. c.
- h*) §. 19.
- i*) in Diff. Præf. Camerarii, Tub. 1722.

Liquorem primo gustavi, alter erat plane insipidus, alter acriusculum aliquem saporem linguæ impressit.

Acidis mineralibus statim in coagulum fuisse mutatum natura liquorum coagulabilem, ad quorum pertinet classem, jam probabile reddit, nec meretur notare alcohol eundem produxisse effectum.

Syrupum violarum addidi, & viridiusculum observavi colorem repetitis vicibus.

Ex solutione Salis Anglici parum magnesiæ præcipitavit, sic & præcipitationem in aqua calcis perfecit. Mercurium in Acido Nitri solutum æque rubicundo dejecit colore, quam Mercurium sublimatum ex simplici aqua; albidum erat præcipitatum, quod ex aceto, in quo plumbum solutum hærebat, fecedere fecit.

Cum illo salem ammoniacum triturai, & sal volatilis nares feriit.

Nec solutionem hepatis sulphurei, nec tincturam antimonii ejus affusione turbatas vidi.

Colorem tincturæ lacmus an auget & exaltaret, periculum feci, sed frustra.

Pari ratione non mutavit tincturam rosarum pallidarum cum spiritu vini paratam.

Spiritus nitri nec in ejus vicinia, nec cum illo maritatus fumum exhalavit album, ut solet, si alkali volatile illi appropinquet.

Reliquum liquoris destillavi, en quæ obtinere contigit.

S. XXIX.

Prima vice liquoris drachmas octodecim ex retorta vitrea levissimo igne destillavimus, & qui transcendit in quatuor vitris exceptus drachmas sedecim cum dimidia ponderavit. Igne gradatim aucto olei empyreumatici scrupulus unus, phlegmatis vero adhuc grana octodecim

sequebantur; falis vero grana quatuordecim recipientis parietibus adhærebant. Carbo remanens, variis coloribus ornatus grana viginti octo pondere habuit, ex cujus cineribus elixivando & crystallifando falis cubici supra carbones diffilientis, sapore falis communis instructi paululum fumus consecuti.

Quæ nunc hic obtinimus, denuo examinavimus sequenti ratione.

Liquor in vitro primo, & secundo contentus cum acidis nullam fecit commotionem, nec alcalinis adjectus mutationem produxit. Succus vegetabiles tam rubri, quam cœrulei inde non turbabantur, nec is præcipitavit solutiones metallorum. Cum Cupro infusus, illi nullum induxit cœruleum colorem, cumque spiritu nitri fumum non efformavit. E contrario liquor, quem reliquis exceperam vitris, verum alkali volatile continuit, ejusdem naturæ ac fal, qui ficcus sublimabatur, ambo enim liquor & falis dicti solutio cum acidis efferbuerunt, syrupum violarum viridissimum reddiderunt, metalla ex acidis & terras ex salibus illis scatentibus præcipitarunt, cum cupro infusi cœruleo tincti fuere colore, & spiritui nitri admixti fumum album efformarunt.

Altera vice liquorem, quem obtinueram, nec reliquis experimentis destinaveram, leniter evaporavi in terreo vase nullo encausto obducto. Abiit brevi in gelatinam tremulam spissiore, cui fibræ carneæ quasi inhærebant, quas non ita facile dirumpere potui. Tentavi aliquam ejus portionem aqua iterum diluere, & ope caloris, in pristinum reducere statum, quem fluidissimum fuisse monui, sed id efficere nulla arte contigit. Reliquum siccissimum in cineres redegei, ut examinarem, an particulas quasdam contineret ferreas, sed nullas videre licuit.

Strassburg, Med. Diss., 2.

ULB Halle

3

004 194 284

Sb.

DE ¹⁸
HYDROCELE
SPECIMEN INAUGURALE ⁷⁴
CUM
GRAVISSIMI MEDICORUM ORDINIS

PRO
GRADU

SOLEMN

JOHANN
BO

DIE XV

Typis Joh.

